

ליל שבת קודש פרשת תצוה שבת זכור ה'תשנ"ט

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביו"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ס"א, המדבר מהשגת "למעלה מן הזמן" ו"למעלה מן המקום", עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביו"ל אומר, השם יתברך הוא למעלה מהזמן, פמובא וזה הענין הוא באמת דבר נפלא ונעלם מאד, ואי אפשר להבין זאת בשכל אנושי אך דע, שעקר הזמן הוא רק מחמת שאין מבינים, דהינו מחמת ששכלנו קטן, פי כל מה ששכל גדול ביותר, הזמן נקטן ונתבטל ביותר פי בחלום, שאז השכל נסתלק, ואין לו רק פח המדמה, אזי ברבע שעה יכולים לעבר כל השבעים שנה, כאשר נדמה בחלום, שעובר והולך כמה וכמה זמנים בשעה מעטת מאד, ואחר-כך פשנתעוררים מהשנה, אזי רואים, שכל אלו הזמנים והשבעים שנה שעברו בחלום, הוא זמן מעט מאד באמת וזה מחמת שאחר-כך בהקיץ אז חוזר השכל אליו, ואצל השכל כל אלו השבעים שנה שעברו בחלום הם רק רבע שעה אצלו, רק שבעים שנה ממש, הם שבעים שנה גם אצל השכל שלנו ובאמת בהשכל הגבוה למעלה משכלנו, גם מה שנחשב אצלנו לשבעים שנה ממש הוא גם-כן רק רבע שעה או פחות פי כמו שאנו רואין שיכולין לעבר שבעים שנה בחלום, ובאמת אנו יודעין אחר-כך בשכל שלנו שהוא רק רבע שעה, כמו-כן ממש, מה שנחשב לפי שכלנו שבעים שנה ממש, הוא בשכל הגבוה למעלה יותר רק רבע שעה, רק שאין אנו מבינים זאת פי גם בחלום אם היה אחד באצלו בשעת החלום והיה אומר לו, שכל זה שנדמה לו שעוברים ימים ושנים, שבאמת אינם כלום, והכל הוא רק רבע שעה-בודאי לא היה מאמין לו כלל, פי לפי הדמיון שבחלום נדמה לו שעוברים ימים ושנים ממש; כמו-כן ממש, אף-על-פי שאצלנו לפי שכלנו נדמה שזהו זמן של שבעים שנה, בשכל הגדול יותר הוא רק רבע שעהוכן למעלה מעלה שבשכל שהוא גבוה עוד יותר למעלה, גם אותו הזמן שבשכל הגבוה משכלנו אינו נחשב שם, בשכל הגבוה עוד יותר, רק לזמן מעט ופחות מאד וכן למעלה מעלה עד אשר יש שכל גבוה כל-כך, ששם כל הזמן כלו אינו נחשב כלל, פי מחמת גדל השכל מאד, כל הזמן אין ואפס לגמרי, כמו שאצלנו השבעים שנה שעוברים בחלום הם רק רבע שעה באמת פנ"ל, כמו-כן יש שכל למעלה משכל, עד שהזמן נתבטל לגמרי:

ועל-פן משיח-שעבר עליו מה שעבר מיום בריאת העולם וסבל מה שסבל, ואחר כל זה, בסוף יאמר לו השם יתברך: "בני אתה, אני היום ילדתיך" (תהלים ב) והדבר תמוה ונפלא מאד, לכאורה, אך כל זה מחמת גדל עצם שכלו של משיח, לפי גדל מדרגתו שיאחז אָז, ומחמת הפלגת עצם מעלת שכלו, שיגדל אָז מאד מאד על-פן יהיה כל הזמן שעבר עליו מיום בריאת העולם עד אותו הזמן, פלו אין ואפס ממש, ויהיה ממש פאלו נולד היום, פי יתבטל כל הזמן בשכלו, שיהיה גדול מאד ועל-פן יאמר לו השם יתברך: "אני היום ילדתיך"- 'היום' ממש, פי כל הזמן שעבר, אין ואפס לגמרי פנ"ל:

וכן אָנו רואים במקום גם-פן, שהפעל-פח יכול לעבר מקום גדול בשעה מעטת נמצא שאצלו כל זה המקום הוא קטן, ואצל החלושי-כח נחשב זה המקום גדול, וצריכים לילך שעה מרבה עד שעוברים אותו המקום וכמו-כן למעלה מעלה, כל מה שהפח גדול יותר, המקום נקטן אצלו יותר, וכן למעלה מעלה, עד שהמקום נתבטל לגמרי, רק שבשכלנו אי אפשר להבין כל זה, פמו שאי אפשר להבין בחלום את האמת, שכל אותו הזמן שנדמה בחלום אינו פלום באמת, פמו-כן גם אָנו אי אפשר לנו להבין, שכל הזמן שלנו אינו פלום למעלה בשכל הגבוה פנ"ל: עד כאן לשון רביו"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביו"ל מגלה לנו בתורה זו סוד נורא ונפלא מאד, איך שבאמת כפי עליית שכל האדם, הוא זוכה להבין איך שאין שום זמן או מקום כלל, כי על ידי שנתרומם שכלו ודעתו, הוא מתחיל לראות איך שאין שום זמן כלל, וכל הזמן עובר כהרף עין, ומבין היטיב שכל התכלית הוא רק לחטוף בכל עת ורגע נקודות טובות בעבודת השם יתברך, היינו תורה ותפילה ומעשים טובים, וכן מתחיל לראות שאיך שאין שום מקום כלל, כי מלא כל הארץ כבודו, ובכל מקום שמוצא את עצמו, יכול להתדבק באלקותו יתברך, ולקשר כל הבריאה הגשמי אליו יתברך, נמצא שנשמות ישראל, על ידי שהם מקושרים אל הקדוש ברוך הוא ואל התורה הקדושה, הם למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום לגמרי, כי אין הזמן והמקום שולטים עליהם כלל, רק אדרבה הם שולטים על הזמן והמקום, כי ממלאים כל הזמן וכל המקום עם תורה ומצוות, ועל ידי זה הם מרימים ומגביהים את הזמן והמקום למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, מה שאין כן אומות העולם שהם משוקעים בגשמיות עולם הזה והבליו, הם תחת הזמן ותחת המקום, והזמן והמקום שולטים עליהם, כי נרמה להם שיש להם הרבה זמן לבלות בזה העולם,

וכן יש להם הרבה מקומות לכבוש בזה העולם, כי הזמן והמקום אצלם חסרים וריקים לגמרי, כי גוי אין לו תורה ומצוות למלאות עמהם את הזמן והמקום, ולכן אין לו שליטה על הזמן והמקום כלל, ונתקיים אצלו (בראשית ה') יום ולילה לא ישבותו, שעובד כמו חמור יומם ולילה, ואין לו שום מנוחה כלל, וכן אינו מבין את ענין התעלות המקום, כי אצלו כל המקומות שווים, ומוצא את מאכלו ושאר צרכיו הגשמיים בכל מקום בואו, כדוגמת בהמה ממש, לא כמו יהודי שצריך לשמור תמיד על הזמנים לקיים בהם מצוות התורה, וכן לשמור על המקום למצוא מקום כשר לאכול ולנוח וכו', נמצא שעוסק תמיד בעבודה קדושה זאת להעלות את הזמן והמקום לבחינת למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, ועל ידי זה מתחדש תמיד בהתחדשות חדש, בבחינת (תהלים ב') אני היום ילדתיך, ומרגיש הארה עצומה בכל החיים שלו.

אבל בכדי לזכות להשגה זאת, להרגיש אלוקותו יתברך בכל עת ובכל מקום, צריך להיות לאדם לב נשבר ונדכא, שיידע שאין לו כלום בזה העולם, רק את הקדוש ברוך הוא, וכל חפצו ורצונו יהיה רק למצוא את אלקותו יתברך בכל עת ובכל מקום, כי מיד שאדם מחפש רצונות אחרים, איך לבלות את הזמן בהבל וריק, ואיך למצוא מקומות יפות ליהנות בהם גופו הגשמי ולמלאות תאוותיו, אזי נופל תחת הזמן ותחת המקום, ונדמה לו כאילו חייו מאד ארוכים, וכאילו יחיה בזה העולם אלף שנה, וכן המקום רחוק ומפוזר מאד בעיניו, ואינו יודע איך להגיע לכל מקום חפצו למלאות תאוותיו, ונופל תחת הזמן והמקום לגמרי, אבל כשיש לאדם לב נשבר, ותמיד יודע שאין לו בזה העולם שום דבר רק הקדוש ברוך הוא בעצמו, וזהו כל חפצו ורצונו, לקשר כל הזמן וכל המקום אל אלקותו יתברך, על ידי זה זוכה לעלות באמת למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, וזוכה למצוא אלקותו יתברך בכל עת ובכל מקום ממש.

והנה עיקר לב נשבר מקבלין על ידי התקרבות אל הרב והצדיק שבדור, כי הצדיקים אמיתיים כבר שברו לבם בקרבם לאלפי אלפים שבתי שברים, ואדם שזוכה להתקרב אליהם, נמשך גם עליו מלבם הנשבר, כי בראותו את הצדיק בטל ומבוטל כל כך בעיניו, אף על פי שדבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, אזי נושא קל וחומר בעצמו, כמה צריך להיות לו לב נשבר, כשעדיין כל כך רחוק ממנו יתברך, ואין זה שייך לעצבות ומרה שחורה כלל, שאסור לגמרי בעבודת השם יתברך, כי לב נשבר הוא לב מלא רצונות וכיסופים אל השם יתברך, כמו בן שנתרחק מחיק אביו, ומתגעגע לחזור אליו, מה שאין כן עצבות ומרה שחורה הוא קושיות וספיקות על

הנהגת השם יתברך חס ושלום, למה הקדוש ברוך הוא מתנהג עמו כך וכך (שיחות הר"ן סי' מ"ב), ולכן כל מה שאדם זוכה להתקרב אל צדיקי אמת שבדור, כך נמשך עליו לב נשבר ונדכא, וזוכה להתעורר ברצונות וכיסופים גדולים אחריו יתברך, עד שמתדבק בו יתברך באמת, ועולה למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, ולכן אשרי מי שזוכה להתקרב אל צדיקים אמיתיים כאלו, ולהמשיך על עצמו הארתם העצומה, כי אזי יתענג בנועם זיו השכינה, ועולמו יראה בחייו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בהתחלת פרשת השבוע את ענין ציווי הדלקת המנורה, וכמו שכתוב (שמות כ"ז) ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד, ויש להבין למה נשתנה פרשה זאת מכל פרשיות התורה, שנאמר בהם וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וגו', וכאן כתיב, ואתה תצוה את בני ישראל וגו', שאתה דייקא תצוה להם? וגם מהו ויקחו "אליך", הלא הלקיחה הוא לכאורה להם ולא לו? אבל על פי דברי רבינו"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה אור המנורה מרמז על הארת שכינת עוזו יתברך בכל העולם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת כ"ב:): עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל, וכן אמרו (במדבר רבה פרשה ט"ו סי' ב') למה חלונות בית המקדש צרות מבפנים ורחבות מבחוץ, כדי שתצא משם אור לכל העולם כולו, וכל מה שמאיר שכינת עוזו יתברך בעולם, כן זוכין לעלות למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום, ורואין איך מלא כל הארץ כבודו, ואין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, והנה עיקר ההדלקה הוא על ידי שמן הקודש המרמז על מוח האדם, שדולק בקרבו כפי השמנים והלחלוחיות שבגופו (ליקושי מוהר"ן חלק א' סי' ט'), וכפי שאדם מטהר את לבו, ומקדש את בשר גופו, כן מאיר מוחו באור אלקותו יתברך, אבל השמן הזה מוכרח להיות "כתית למאור", היינו בחינת לב נשבר ונדכא אלהים לא תבוזה, כי כל מה שכותש את לבו, כמו זית במכתשת, כן מוציא שמן זך, להאיר מוחו באור אלקותו יתברך, אבל השמן מוכרח ליעשות על ידי השגחת הצדיק האמת, שהוא בחינת משה רבינו עליו השלום, בבחינת "ואתה" דייקא "תצוה את בני ישראל", "ויקחו אליך וגו'", כי דייקא על ידי שמתקרבין אל הצדיק האמת, ומתבטלין אליו, על ידי זה יכולים להוציא שמן זית זך כתית למאור, לראות על ידה אור אלקותו יתברך, בחינת "להעלות נר תמיד", ומתגלה אור אלקותו יתברך לכל העולם כולו.

וחזר מוהרא"ש נ"י וקישר את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דפרשת זכור, בקשר עליון וחזק מאד, כי הנה עיקר קליפת עמלק הוא לקרר את האדם מלהתחדש בעבודת השם יתברך, ולמנוע אותו לעלות למעלה מן המקום ולמעלה מן הזמן, בבחינת (דברים כ"ה) אשר קרך בדרך, היינו שקירר אותך "בדרך", שלא תוכל למצוא אלקותו יתברך בכל מקום בואך, וכן היו מכשפים גדולים וידעו לכוון את השעות שיוכלו לשלוט בנשמות ישראל כמובא (בפירש"י שמות י"ז), שזהו ענין של תחת הזמן, רק הקדוש ברוך הוא העמיד את החמה ברקיע, וביבלבל ועירבב את הזמנים, ועל ידי זה נתבטלו כוחם, נמצא שעיקר המלחמה נגד עמלק הוא עם מדת ההתחדשות, להתחדש בכל פעם מחדש לגמרי, ולא ליפול תחת הזמן והמקום כלל, בבחינת (דברים ט"ו) נתן תתן, אפילו מאה פעמים (ספרי דברים פסקא ק"ז), שיחדש עצמו בתורה ובמצוות פעם אחר פעם, ולא יהיה נעשה עיף ויגע, ליתן אחיזה לעמלק חס ושלום, בבחינת (דברים כ"ה) ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים, ויש לומר למה תפסו חכמינו הקדושים מספר מאה פעמים דייקא, ויש לומר, כי הרי מובא בספרי הקדושים שעד מאה פעמים שולט שר של שכחה שנקרא מ"ם כידוע, כי מ"ם בגימטריא מאה, ולכן אינו דומה השונה את פרקו מאה פעמים, להשונה את פרקו מאה פעמים ואחד (חגיגה ט:), כי על ידי מאה פעמים ואחד, יוצא מתחת שלטונו של השר של שכחה, וכבר נקבע בזכרונו תמיד, ולפי זה יש לומר, שעיקר מעלת ההתחדשות הוא כל זמן שהשר של שכחה שולט באדם, כי הס"מ שהוא עמלק, רוצה לקרר אותו מעבודת השם יתברך, וכשאדם מתגבר עליו אזי רואים את עוצם מעלתו, שמתגבר כנגדו אפילו מאה פעמים, ואינו נעשה עיף כלל, אבל אחר שכבר הכניע אותו מאה פעמים, כבר ביטל אותו לגמרי, וזוכה לצאת מתחת שלטונו ולעלות למעלה מן הזמן ולמעלה מן המקום לגמרי, והשם יתברך יזכינו להמשיך עלינו קדושת הימים האלו, ולהכניע ולבטל זכרו של עמלק לגמרי, עדי נזכה לראות בגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת תצוה שבת זכור ה'תשנ"ט

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מחכם ותם דף קע"ד עיין שם.

והחכם הנ"ל, כשבא אליו האגרת מהמלך כנ"ל, השיב להחכם שהביאה: המתן ולין פה, ונדבר ונתישב, לערב עשה עבורו סעודה גדולה, בתוך סעדתו נתחכם החכם בחכמתו ופילוסופיה שלו, וענה ואמר: מה זאת, שהמלך כזה ישלח אחרי, עבור שפל בדרך כמוני, ומה אני, שהמלך ישלח אחרי? הלא מלך כזה שיש לו ממשלה וגדלה כזו - ואני שפל ונבזה כנגד מלך גדול ונורא כזה, ואיך יתישב זאת בדעת, שמלך כזה ישלח עבור שפל כמוני? אם אמר בשביל חכמתו - מה אני כנגד המלך? וכי אין להמלך חכמים? וגם המלך בעצמו בודאי חכם גדול, ומה הדבר הזה, שהמלך ישלח עבורי? וישתומם על זה מאד מאד, ענה ואמר זה החכם (הינו החכם הראשון, שהוא חברו של התם, כי כל זה-הכל מדבריו של אותו החכם הראשון חברו של התם, שאחר שהשתומם והתמיה עצמו מאד כנ"ל ענה בעצמו דברים אלו ואמר להחכם השליח): תדע מה שאני אומר דעתי, שבהכרח הדבר מובן ומברר, שאין מלך בעולם כלל, וכל העולם שועים בשמות הזה, שסוברים, שיש מלך, וראה והבן, איך אפשר זאת, שכל בני-העולם ימסרו עצמן לסמך על איש אחד, שהוא המלך? בודאי אין מלך בעולם כלל, השיב החכם השליח הנ"ל: הלא אני הבאתי לך אגרת מהמלך! שאל אותו החכם הראשון הנ"ל, האתה בעצמך קבלת האגרת מיד המלך בעצמו ממש? השיב לו: לאו, רק איש אחר נתן בידי האגרת בשם המלך, ענה ואמר: עתה ראה בעיניך, שדברי כנים, כי אין מלך כלל, וחזר ושאל אותו: תאמר לי; הלא אתה מן העיר מלובה ומגדל שם מימך, הגידה לי: הראית מימך את המלך? השיב לו: לאו (כי באמת בן הדבר, שלא כל אחד ואחד זוכה לראות את המלך, כי אין המלך מתראה, רק בעתים רחוקות מאד), ענה החכם הראשון ואמר: עתה ראה גם ראה, שדברי ברורים ומבררים שבודאי אין מלך כלל, כי הלא אפילו אתה לא ראית את המלך מעולם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והחכם הנ"ל, כשבא אליו האגרת מהמלך כנ"ל, השיב להחכם שהביאה: המתן ולין פה, ונדבר ונתישב, כי זהו עוצם החילוק שבין התם והחכם, התם כששמע שהמלך קורא אותו, רץ בזריזות נפלא, ולא היה לו זמן אפילו להסביר לאשתו איפוא הוא הולך, כי מי שהולך בתמימות ופשיטות, כל רצונו וכיסופו תמיד לראות את המלך, ומיד שהמלך קורא אותו, הוא רץ בזריזות גדול, ואין לו זמן כלל, מה שאין כן החכם, כששומע שהמלך קורא אותו, אומר "המתן ולין פה" היינו עיכוב ושהייה, כי צריך להתיישב ולהמליך בדעתו, מה זה ועל מה זה שהמלך קורא אותו, כי אינו מוכן לזה כלל, וזהו הענין שנצטוינו לא לאכול חמץ בשעה שיצאנו ממצרים, ונתקרבנו אל

מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, כי החילוק שבין חמץ למצה הוא, מצה אופין אותה בזריזות גדול בלי שהייה, ולכן אינו נאחז בה אורא דהאי עלמא, והוא מיכלא דאסוותא (מאכל של רפואה), ומיכלא דמהימנותא (מאכל של אמונה), שמכנים אמונה ודעת באדם, שיזכה להכיר את המלך ולהתקרב אל עבודתו באמת, מה שאין כן חמץ, מניחין אותו להתנפח, שיתאחז בו אורא דהאי עלמא, והוא רמוז לגיאות ורמות רוחא, שאסור לגמרי בשעה שרוצים לצאת ממצרים ולהתקרב אל המלך, כי אין זמן לשהות ולהתמהמה כלל.

לערב עשה עבורו סעודה גדולה, בתוך סעדתו נתחכם החכם בחכמתו ופילוסופיה שלו, כי עת סעודה הוא עת מלחמה (זוהר עקב רע"ב), ואם האדם זוכה להתגבר ברצונות וכיסופין אחריו יתברך, אזי דייקא בשעה האכילה יכול לקבל הארת הרצון המופלג, ויכסוף וישתוקק כל כך אל הקדוש ברוך הוא, עד שלא יידע מה הוא רוצה (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ז'), ודייקא בשעת האכילה נוגשת עיקר היראת שמים אל האדם, ויכול להמתיק מעל עצמו כל מיני צער ויסורין (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ע"ז), כי אז נעשה ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אפין באפין (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ב), אבל אם אינו נזהר לאכול בקדושה וטהרה כראוי, אזי דייקא בשעת האכילה נתבלבל דעתו מאד, ונכנס בו כסילות הדעת, וזה מביא אותו לחקור חקירות ודמיונות של הבל (עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ז).

וענה ואמר: מה זאת, שהמלך כזה ישלח אחרי, עבור שפל ברך כמוני, ומה אני, שהמלך ישלח אחרי?! הלא מלך כזה שיש לו ממשלה וגדולה כזו - ואני שפל ונבזה כנגד מלך גדול ונורא כזה, ואיך יתישב זאת בדעת, שמלך כזה ישלח עבור שפל כמוני? אם אמר בשביל חכמתי- מה אני כנגד המלך? וכי אין להמלך חכמים? וגם המלך בעצמו בודאי חכם גדול, ומה הדבר הזה, שהמלך ישלח עבורי? וישתומם על זה מאד מאד, כי זהו עוצם פגם הישות והגאווה של החכם, שבשעה שבא לעבודת השם יתברך, לבא למלך ולהתראות לפניו, פתאום נעשה עניו ושפל ברך מאד, ואינו מאמין שהמלך צריך אותו כלל, וזה ענוה פסולה מאד, הבא ממדת הגאווה והישות, כי כפי שאדם תמיד מרים ומגביה את עצמו בפני כל אדם, ומחפש גדולה וכבוד בעיני כל הבריות, כן נכנס בו ענוה פסולה, להקטין את עצמו בשעה שבא לעבודת השם יתברך, ולחשוב בעצמו, למה מלך גדול כל כך, צריך איש שפל וקטן כמוני? ובאמת היה צריך להיות בדיוק ההיפוך, שבשעה שבא לפני הבריות, היה צריך להעלות על דעתו עוצם שפלותו וגריעותו, ואיך שאינו ראוי להיות נחשב בעיניהם כלל, אבל כשבא לעבודת השם יתברך, אזי

היה צריך להרים ולהגביה את עצמו עם כל הכוחות, בבחינת (דברי הימים ב' י"ז) ויגבה לבו בדרכי ה', ולדעת שבוודאי כל תנועה קטנה חשוב ויקר מאד למעלה.

ענה ואמר זה החכם (הינו החכם הראשון, שהוא חברו של התם, כי כל זה-הכל מדבריו של אותו החכם הראשון חברו של התם, שאחר שהשתומם והתמיה עצמו מאד כנ"ל, ענה בעצמו דברים אלו ואמר להחכם השליח): תדע מה שאני אומר דעתי, שבהכרח הדבר מובן ומברר, שאין מלך בעולם כלל, וכל העולם טועים בשמות הזה, שסוברים, שיש מלך, וראה והבן, איך אפשר זאת, שכל בני-העולם ימסרו עצמן לסמך על איש אחד, שהוא המלך? בודאי אין מלך בעולם כלל, כי זהו עוצם כוחו של הבעל דבר, שמקודם מכנים באדם ענוה פסולה, להיות כל כך קטן בעיניו בשעה שבא לעבוד את השם, ואחר כך מביא אותו לכפירות ואפיקורסות רחמנא ליצלן, להכחיש במלך לגמרי, כי מקודם עושה את המלך כל כך רם ונישא, ואחר כך נופל כל כך בדעתו, עד שמתעוורים עיניו לגמרי, ואינו מאמין שיש מלך כלל, כי כן דרך המחקרים והפילוסופים, שמתחלה עושים את הקדוש ברוך הוא כל כך גבוה מאד, עד שאומרים ששכינתו מתחבא בשמים ממעל, ואינו משגיח בתחתונים חס ושלום, ואחר כך באים לידי כפירה גמורה רחמנא ליצלן, שאין מלך כלל, אבל אנחנו יודעים את האמת, שדייקא במקום גדולתו יתברך שם ענוותנותו, ודייקא מחמת שהקדוש ברוך הוא גדול כל כך, לכן משגיח בתחתונים בכל פרט ופרט, כי אין שום מציאות בלעדו יתברך כלל, בבחינת (תהלים קי"ג) מי כה' אלהינו המגביהי לשבת, המשפילי לראות בשמים ובארץ, שמחמת גדולתו יתברך שמגביהי לשבת, לכן מסתכל על כל פרט ופרט בשמים ובארץ.

השיב החכם השליח הנ"ל: הלא אני הבאתי לך אנרת מהמלך! שאל אותו החכם הראשון הנ"ל, האתה בעצמך קבלת האנרת מיד המלך בעצמו ממש? השיב לו: לאו, רק איש אחר נתן בידי האנרת בשם המלך, ענה ואמר: עתה ראה בעיניך, שדברי כנים, כי אין מלך כלל, וחזר ושאל אותו: תאמר לי; הלא אתה מן העיר מלובה ומגדל שם מימך, הגידה לי: הראית מימך את המלך? השיב לו: לאו (כי באמת כן הדבר, שלא כל אחד ואחד זוכה לראות את המלך, כי אין המלך מתראה, רק בעתים רחוקות מאד), ענה החכם הראשון ואמר: עתה ראה גם ראה, שדברי ברורים ומבררים שבוודאי אין מלך כלל, כי הלא אפילו אתה לא ראית את המלך מעולם, כי החכם, בעוצם טפשות דעתו, חושב שכל אחד ואחד כבר ראוי לראות את המלך ביפיו, וכאילו ראוי למלך

להתראות בפני כל אחד ואחד, ואינו מבין שלא כל אדם זוכה לראות את המלך, אלא צריכין הכנה גדולה, עם רצונות וכיסופים של ימים ושנים הרבה, עד שזוכים לראות את המלך, ואדרבה, זה שלא רואים את המלך, הוא הוכחה אמיתית על גדולת המלך, שאין רשות לכל אחד ואחד לראות אותו, רק לעתים רחוקות מאד, כפי ההכנה שמכין את עצמו, ורק צדיקים שזוכין לזכך ולבטל את עצמם לגמרי, ולרדוף אחר המלך בכל כוחם, הם זוכים לראות את המלך בקביעות עצום, ולהתענג בנועם זיו התקרבותו, והשם יתברך יזכינו להכניס בעצמינו את תמימותו של התם, ולדבק עצמינו במלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, עד שנזכה להיות קשורים ודבוקים בו יתברך תמיד מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת תצוה שבת זכור ה'תשנ"ט

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' נ' המדבר ממתיקות התפילה ומתיקון הברית, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, איתא בגמרא (מגילה ט"ו:) בשעה שהגיעה אסתר לבית הצלמים בבית אחשוורוש, נסתלקה ממנה שכינה, ואמרה, אלי אלי למה עזבתני וגו' (תהלים כ"ב), ומגלה רביז"ל נפלאות על המזמור הזה, ואומר רביז"ל, בתיב (תהלים כ"ב): הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי וגו' כי כל הפונם בברית, אין יכול להתפלל בבחינת: "כל עצמותי תאמרנה" (תהלים ל"ח), וכשאין מתפלל בבחינת: "כל עצמותי", אזי כלבא נחת ואכל קרבנו, היינו תפלתו, וכשמתפלל וטועם מתיקות בדיבורי התפלה, זאת הבחינה נקראת "כל עצמותי תאמרנה", ואין יכול לטעם מתיקות בתפלה, אלא כשתיקן פגם הברית, כי מיין מתיקין, זה בחינת מיין דדכין, ומי שהוא בבחינת מיין מתיקין, אזי דבוריו מתוקים וטובים וכשיוצאים מפיו ומשמיע לאזניו, כמו שאמרו (ברכות ט"ו): 'השמע לאונך' וכו', אזי נכנסים מתיקות המיין לתוך עצמותיו, בבחינת (משלי ט"ו): "ושמועה טובה תדשן עצם", וכשעצמות מרגישים מתיקות הדבורים, זה בחינת: "כל עצמותי

תאמרנה", ואז אריה נחית ואכל קרבניה, כי עצם זה בחינת אריה (כמו שכתוב בתקונים תקון ג' בהי"א תקונים האחרונים), אבל מי שפגם בבריתו, הוא בבחינת מיינ מרירין, בבחינת (שמות מ"ז): "ולא יכלו לשתות מים ממדה מיינ מסאבין, זרע פמא, אזי אין יכול להתפלל בבחינת: "כל עצמותי תאמרנה" ואז כלבא נחת, שהוא בחינת מיינ מרירין, שצווח הב הב, והוא בחינת מרה דאית לה תרי פיות, והוא בחינת: "חרב פיות" (משלי ה'), בחינת גיהנם דאית לה תרי בנות, שצווחין הב הב (כמו שכתוב בתקונים שם), וזה בחינת חולאת שקורין ברעכניש, רחמנא לצלק, ששובר עצמות של אדם וזה מחמת קלקול המח שבנצמות, בחינת מיינ מסאבין, מיינ מרירין, שבא החולאת הזאת מחמת תאות נאופוזה שנצמוינו בקרבן פסח (שמות י"ב): "ועצם לא תשכרו בו", [וכתוב בזהר (בא מ"א): שהיו מקימין בעצמות "לכלב תשליכון אותו", וזה היה קשה מאד להמצרים עין שם] כדי שיבחינו כל אחד מישראל את עצמו, אם בריתו על תקונו, כי בפסח כתיב בו (שם): "וכל ערל לא יאכל בו", כי עקר הפסח תלוי במצות מילה בידוע וכשהשליכו את עצמותיו לכלבים, וראו אם שלטו בהם הכלבים, חם ושלום, היו יודעים שאין הברית, חם ושלום, על תקונו: וזה מה דאיתא בזהר (פרשת קדושים דף פ'): "אל תהיו כסוס כפרד" לענין טומאת הברית, "אין הבין", ומביא הפסוק: "והכלבים עזי נפש" עין שם.

וזה: "הצילה מחרב נפשי ומיד כלב (עין רע"מ פנחס רב"ד): אבל הושיעני מפי אריה, הינו כשאריה יאכל קרבני, זה לי לישועה, וזהו אצל חרב וכלב כתוב לשון הצלה, ואצל אריה כתיב ישועה:

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר שלימות האדם, שיזכה להגיע אל מתיקות התפילה, היינו להרגיש נועם עצום בתוך תפילתו, עד שירגיש מתיקות התפילה בתוך כל עצמותיו, בבחינת (תהלים ל"ה) כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, כי בשעה שאדם מתפלל, נדמה כמי שמטייל בגן נהדר, ומלקט לעצמו ציצים ופרחים נפלאים מכל מיני אילנות וצמחים הנמצאים סביבו, וכל דיבור ודיבור של התפילה מבקש ומתחנן ממנו לבל יפריד ממנו, מרוב החיות והדביקות שמקבל על ידו (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ה), והנה אל השגה כזאת יכולים להגיע רק על ידי תיקון הברית, שהוא תיקון המוחין, היינו שיקדש ויטהר את מוח מחשבתו מכל מיני מחשבות זרות ורעות, וידבק את מוחו בו יתברך, כי כפי תיקון וקדושת מוחו, כן זוכה להרגיש מתיקות נפלאה בדיבורי התפילה, עד שהתפילה היא בחינת כאשר ידבר איש אל רעהו, פנים אל פנים ממש, והנה כשאדם מתפלל בצורה כזאת, אזי אריה נחית

ומקבל תפלתו, כי מבואר בגמרא (יומא כ"א:), שבשעה שעושים ישראל רצונו של מקום, אזי האש על המזבח רבוצה כדמות אריה, ומקבל קרבנותיהם לרחמים ולרצון, אבל מי שפוגם בברית חס ושלום, וכל מוחו מעורב ומבולבל מאד, אזי מרגיש מרירות גדול בדיבורי התפילה, וקשה לו להוציא דיבורי התפילה מפיו, ואזי נחית כלבא וטורף תפלתו, כי בשעה שאין עושים רצונו של מקום אזי האש על המזבח רבוצה כדמות כלב (שם), והוא סימן על פגם הברית רחמנא ליצלן, שעליו נאמר (סוטה ג:) קשורה בו ככלב, ולכן עיקר עבודת האדם לקדש מוח ומחשבתו ולזכות לתיקון הברית, כי אז ירגיש נועם עצום בתוך תפלתו, ותמיד יתפלל בחשק ובחיות גדול, ואז תתקבלו כל תפילותיו לרחמים ולרצון.

ומסיים רביז"ל, ודע שעזי פנים שיש בדור, הן הן הכלבים, כמו שכתוב (ישעיה נ"ו): "והכלבים עזי נפש", והן עומדין וחולקים על תפלת איש הישראלי, שעדיין לא תיקן בריתו בשלמות: וזה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (תענית י"א:): 'צורבא מרבנן דיתיב בתעניתא, ליכול כלבא שירותא' כי בודאי הצדיק אכילתו היא יקר הערך, כי משביע את נפש דקדושה, כמו שכתוב (משלי י"ג): "צדיק אכל לשבע נפשו", והאי צורבא מרבנן דמרעיב את נפשו, ואין יודע להשביע נפשו, בשביל זה, ליכול כלבא שירותא, שגם בהם כתיב: "לא ידעו שבעה", כי גם הוא אין יודע איך להשביע את נפשו היקרה: ובשביל זה נקרא כלב בשם שגל (ראש-השנה ד), כי הוא בא על תאות המשגל כנ"ל: ודוקא שאין צריך להתענות ומתענה, אזי ליכול כלבא שירותא אבל מי שצריך להתענות, בודאי צריך להתענות ומצוה הוא, וזה בחינת דיתיב בתעניתא, יתיב דיקא, יתיב הוא מורה על הדבר שאין משתנה כמובא, עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו כאן, שהכלבים האלו שבאים על פגם הברית רחמנא ליצלן, מתלבשים בתוך העזי פנים שבדור, וחולקים על איש הישראלי, ומונעים אותו מתפילה כראוי, כי מי שזוכה לתיקון הברית באמת, הוא עוסק בתפילה בקביעות עצום, ואינו מתפעל משום בריה שבעולם, כי הוא דבוק בו יתברך בדביקות אמיתי, ותמיד שופך שיחות ותפלות אליו יתברך, ואין בריה שבעולם יכול למנוע אותו מזה, אבל מי שעדיין לא תיקן בריתו, הוא חלוש כח מאד, ומיד שתופסים אותו איזהו עזי פנים וליצינים שבדור, ומתלוצצים ממנו ומחלישים את דעתו, הוא נופל בדעתו מאד, ועוזב את התפילה לגמרי, והעזי פנים והכלבים אלו בעצמם, הם אנשים פגומים מאד בפגם הברית רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (תענית ז:): כל מי שיש בו עזות בידוע שנכשל בעבירה,

ובאשת איש, עיין שם, ולכן הם חולקים על האיש הזה שגם כן לא תיקן את בריתו, כי מצא מין את מינו וניעור, והאדם צריך לכוחות עצמות לעמוד חזק נגדם, ולא להתפעל מליצנותם כלל, רק יידע נאמנה, שאנשים אלו פגומים מאד, והם נואפים ככלבים, ועליו להתרחק מהם בתכלית הריחוק, ועליו להזכיר את עצמו שכל זה רק נסיון מלמעלה, לראות מה יעשה בעת צרה, אם יכניע את עצמו בפניהם, ויהיה נמשך אחר עזותם וליצנותם, או יעמוד חזק על עמדו ויצעוק הרבה אל השם יתברך שיציל אותו מן הכלבים האלו, ויזכה לתקן את בריתו ולהגיע את מתיקות התפילה, ולכן אשרי מי שאינו ממעה את עצמו כלל ומוסר את נפשו על עבודת התפילה, להתפלל תמיד אל השם יתברך, ולא להתפעל כלל מהעזי פנים שבדור, כי אז יזכה סוף כל סוף להגיע אל הארה גדולה בתוך תפילתו, ולתקן את בריתו בראוי, ולהיות דבוק בחיי החיים, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את מצוות עשיית הציץ, וכמו שכתוב (שמות כ"ח) ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קודש לה', והנה ידוע לנו מהבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שהתורה היא נצחיית, והיא שייכת לכל אדם בכל עת ובכל זמן, ואם כן יש להבין, איך שייך לנו היום מצות עשיית הציץ? והנה על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הציץ מרמז על הדביקות בו יתברך תמיד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת י"ב.) על הפסוק (שמות כ"ח) והיה על מצחו תמיד שלא יסיח דעתו ממנו, וגם אמרו חכמינו הקדושים (ערכין ט"ז.) שהציץ מרצה על מעשה עזי פנים, ולכאורה מה הקשר בין זה לזה? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, כי על ידי שזוכים לדביקות אמיתי בו יתברך, על ידי זה מבטלים את הכח של העזי פנים שבדור, שהם הכלבים הרוצים לבטל את הדביקות והתפילה מנשמות ישראל, ועל ידי שהכהן שהוא הצדיק, מקדש את מוח מחשבתו יותר ויותר בלבישת הציץ, על ידי זה מבטל כח העזי פנים שבדור, ועוזר לנשמות ישראל לחזור בתשובה שלימה ולזכות לתיקון הברית באמת, בבחינת (שמות כ"ח) והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים וגו', שיזכו לקדושה וטהרה באמת, והבן.

וחזר וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענינא דפרשת זכור ופורים בקשר עליון וחזק מאד, כי הנה המן הרשע היה תכלית העזות פנים של הסטרא אחרא, כי עשה את עצמו אליל ועבודה זרה, ורצה שכולם ישתחוו לו, ורצה לבטל את כוחם של ישראל שמתפללים תמיד אל השם יתברך, ולהחליש דעתם כאילו אלהיהם ישן הוא, ואינו שומע תפילתם, ומחמת שהיהודים שבאותו דור נהנו

מסעודתו של אותו רשע, שהיה בה פגם ניאוף ועבירה רחמנא ליצלן, על ידי בא הכלב, שהוא המן עמלק, לשלוט בהם, ולכן הוציא אחשורוש בשעת סעודה, בגדי כהונה והציץ וכו', כדי להראות להם שכבר אבדו את הכה התפילה והדביקות, ועם ישראל כבר מסורים בידו חס ושלוט, אבל מרדכי הצדיק, שהוא הצדיק האמת שבדור, בא והאיר בהם את אור התפילה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מגילה י"ב): בן יאיר, בן שהאיר עיניהם של ישראל בתפלתו, והוא גילה לנשמות ישראל שאין להם שום עצה אחרת, רק לברוח אל הקדוש ברוך הוא ולהתפלל שיציל אותם מקליפת המן עמלק שנמשל לכלב, כי בא ללקק דמם של ישראל ככלב, (תנחומא יתרו ס"ד), ועל ידי שהיה להם אמונת חכמים, וצייתו למרדכי הצדיק, וכולם צעקו אל ה', זכו להנס הגדול של פורים, עד שנפל ונתבטל עזותו של המן לגמרי, וזכו לגאולה אמיתית, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת הימים האלו, ונזכה לפעול כל מיני ישועות ורחמים בימי פורים הקדושים, עדי נזכה לצאת מן הגלות לגמרי ולראות בישועתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

